

Petre Simion

Victor Nicolae

Prof.univ.dr.ing.mat. Augustin Semenescu • Carmen Angelescu

Ovidiu Bădescu • Daniela Boanță • Alexandru Constantinescu

Gabriela Dăneț • Sînziana Dumitran • Jenica Mitrin

Felicia Opran • Cezar Păcuraru • Mădălina Stănescu

Ileana Șerban • Gabriela Tănase • Monica Țopănă

MATEMATICĂ

clasa a XI-a

**BREVIAR TEORETIC. EXERCIIȚII ȘI PROBLEME
PROPUSE ȘI REZOLVATE. TESTE DE EVALUARE
TESTE SUMATIVE. MODELE PENTRU TEZĂ**

- filiera teoretică ■ profilul real
- specializarea științe ale naturii

Consultant:

Prof.univ.dr.mat.em. OCTAVIAN STĂNĂȘILĂ

NICULESCU

Algebră

Capitolul I. Matrice	8
1. Matrice și operații cu matrice. Adunarea și scăderea matricelor	8
2. Înmulțirea matricelor	12
Teste de evaluare	19
Capitolul II. Determinanți	22
1. Determinantul unei matrice pătrate.....	22
2. Proprietățile determinanților	27
3. Aplicații ale determinanților în geometrie	33
Teste de evaluare	37
Capitolul III. Sisteme de ecuații liniare	39
1. Matrice inversabilă în $\mathcal{M}_n(\mathbb{C})$ și ecuații matriceale	39
2. Sisteme liniare	47
Teste de evaluare	59

Analiză matematică

Capitolul I. Limite de funcții	64
1. Noțiuni elementare despre mulțimi de puncte pe dreapta reală – intervale, mărginire, vecinătăți	64
2. Limite unei funcții într-un punct.....	72
3. Limite remarcabile. Cazuri de nedeterminare.....	80
Teste de evaluare	85
4. Asimptote la graficul unei funcții	87
Teste de evaluare	92
Capitolul II. Funcții continue	93
1. Funcții continue într-un punct, pe o mulțime. Puncte de discontinuitate	93
2. Prelungirea prin continuitate. Operații cu funcții continue.....	99
3. Semnul unei funcții continue pe un interval de numere reale. Proprietatea lui Darboux.....	103
Teste de evaluare	106

Capitolul III. Funcții derivabile	108
1. Derivata unei funcții într-un punct. Funcții derivabile	108
2. Operații cu funcții care admit derivată. Derivata de ordin I și II.....	116
Teste de evaluare	121
3. Regulile lui L'Hospital	123
Teste de evaluare	126
Capitolul IV. Studiul funcțiilor cu ajutorul derivatei	127
1. Rolul derivatei întâi în studiul monotoniei funcțiilor. Puncte de extrem	127
2. Rolul derivatei a doua în studiul funcțiilor	137
3. Reprezentarea grafică a funcțiilor	142
Teste de evaluare	149
Modele pentru teză	151
Teste sumative	161

Răspunsuri

<i>Algebră</i>	172
<i>Analiză matematică</i>	198
<i>Modele pentru teză</i>	234
<i>Teste sumative</i>	249

Capitolul I MATRICE

1. Matrice și operații cu matrice. Adunarea și scăderea matricelor

IMPORTANT!

Definiție

O funcție $A : \{1, 2, \dots, m\} \times \{1, 2, \dots, n\} \rightarrow \mathbb{C}$ se numește matrice cu m linii și n coloane (sau de tipul (m, n)) cu coeficienți în mulțimea $\mathbb{C}$.

$$A(i, j) = a_{ij}, \quad i = \overline{1, m} \quad j = \overline{1, n} \quad (a_{ij} \text{ se numesc elementele matricei}).$$

Matrice particulare

1) O matrice de tipul $(1, n)$ se numește matrice linie: $A = (a_1 a_2 \dots a_n)$.

2) O matrice de tipul $(m, 1)$ se numește matrice coloană: $A = \begin{pmatrix} a_1 \\ a_2 \\ \dots \\ a_m \end{pmatrix}$

3) O matrice de tipul (m, n) cu toate elementele nule se numește matricea zero, notată $O_{m,n}$.

4) Dacă $m = n$ matricea se numește pătratică de ordin n :

$$A \in \mathcal{M}_n(\mathbb{C}), \quad A = (a_{ij})_{\substack{1 \leq i \leq n \\ 1 \leq j \leq n}}$$

$T_r(A) = \sum_{i=1}^n a_{ii}$ se numește urma matricei pătratice A .

5) Matrice unitate de ordinul n : $I_n = \begin{pmatrix} 1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 1 \end{pmatrix}$;

$$I_n = (\sigma_{ij})_{i, j = \overline{1, n}}, \quad \sigma_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{dacă } i = j \\ 0 & \text{dacă } i \neq j \end{cases}$$

Respect pentru oameni și cărți

Exemple: $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}.$

Operații cu matrice

Fie $A, B \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C}), A = (a_{ij}), B = (b_{ij}).$ Atunci

$$A + B = C \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C}), C = (c_{ij}), c_{ij} = a_{ij} + b_{ij}$$

Proprietăți

P1: $(A + B) + C = A + (B + C), (\forall) A, B, C \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C});$

P2: $A + B = B + A, (\forall) A, B \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C});$

P3: Există $0 \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C})$ astfel încât $A + 0 = 0 + A = A, (\forall) A \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C});$

P4: Pentru orice matrice $A \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C})$ există $(-A) \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C})$ astfel încât $A + (-A) = (-A) + A = 0_{mn};$

P5: $\alpha(A + B) = \alpha A + \alpha B, (\forall) \alpha \in \mathbb{C}, A, B \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C});$

P6: $(\alpha + \beta)A = \alpha A + \beta A, (\forall) \alpha, \beta \in \mathbb{C}, A \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{C});$

P7: Pentru $A, B \in \mathcal{M}_n(\mathbb{C}): T_r(A + B) = T_r A + T_r B;$

P8: $T_r(\alpha A) = \alpha T_r A.$

Exerciții și probleme pentru fixarea cunoștințelor

1. Fie $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 \\ 3 & 1 & 0 \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} x & y & z \\ t & u & v \end{pmatrix}.$ Determinați x, y, z, t, u, v astfel încât

$$A + B = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}.$$

2. Fie $A = \begin{pmatrix} x & 0 & y \\ 4 & 3z & 7 \\ u & -v & 2t \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} -5 & 0 & -1 \\ -x & 2y & u \\ -v & 2z & -1 \end{pmatrix}$ și $C = \begin{pmatrix} 15 & 0 & -2 \\ -16 & -11 & 9 \\ 0 & -8 & 1 \end{pmatrix}.$ Aflați $x, y, z,$

u, v, t dacă $A + B = C.$

Respect pentru camesi și cărți

3. Fie $A = \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 0 & 3 \\ -4 & 5 \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} 3 & 2 \\ 1 & -3 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$. Calculați $A - B$.

4. Calculați: $A = \begin{pmatrix} 1 & -2 & 3 \\ 2 & 3 & -4 \end{pmatrix} + 3 \begin{pmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 3 & -1 \end{pmatrix}$.

5. Calculați: $B = 2 \begin{pmatrix} -1 & 5 & 3 \\ 1 & 0 & 1 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & 1 & -3 \\ 2 & 5 & 4 \end{pmatrix} - 3 \begin{pmatrix} 1 & 0 & 4 \\ -5 & 6 & 12 \end{pmatrix}$.

6. Să se determine matricea X dacă: $2 \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{pmatrix} + 2 \cdot X = 4 \begin{pmatrix} 2 & -1 & 4 \\ -3 & 2 & 5 \end{pmatrix}$.

7. Să se determine matricea X dacă: $2X + \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 5 & 6 \\ -1 & 3 \end{pmatrix}$.

8. Să se determine matricea Y dacă: $3Y + 5 \begin{pmatrix} 4 & -1 & 2 \\ 3 & 1 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 0 & -4 & 9 \end{pmatrix}$.

Exerciții și probleme pentru aprofundarea cunoștințelor

1. Să se determine matricea X dacă: $-5 \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 0 & 4 \\ 15 & -1 \end{pmatrix} + 2X = \begin{pmatrix} 3 & 0 \\ 1 & -2 \\ 5 & 4 \end{pmatrix} - 4 \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \\ -2 & 3 \end{pmatrix}$.

2. Să se determine $a, b, c, d \in \mathbb{R}$, dacă are loc egalitatea: $3 \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ a & 2b \end{pmatrix} - 2 \begin{pmatrix} c & -2d \\ 1 & 5 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 & 1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$.

3. Să se determine matricea X dacă: $2 \begin{pmatrix} 0 & 1 & -2 \\ -1 & 1 & 0 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix} - 2X = 3 \begin{pmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 2 \\ 2 & 2 & 0 \end{pmatrix}$.

Respect pentru oameni și cărți

4. Determinați matricele X și $Y \in \mathcal{M}_2(\mathbb{R})$ dacă:

$$\begin{cases} X + Y = \begin{pmatrix} 2 & 4 \\ 4 & 2 \end{pmatrix} \\ 2X - Y = \begin{pmatrix} 4 & 5 \\ 2 & 7 \end{pmatrix} \end{cases}$$

5. Să se determine $x, y \in \mathbb{R}$ pentru care $x \begin{pmatrix} 2 & x \\ 1 & y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$.

6. Să se determine $x, y, z, t \in \mathbb{R}$ pentru care: $x \begin{pmatrix} x+1 & 2 \\ -1 & x \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 3 & x \\ 2x & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 9 & 4+y \\ z+2 & 4+t \end{pmatrix}$.

Exerciții și probleme pentru performanță

1. Se consideră matricea $A_x = \begin{pmatrix} x & -x \\ -x & x \end{pmatrix}$. Demonstrați că $A_x + A_y = A_{x+y}$.

2. Dacă ω este soluție a ecuației $x^2 + x + 1 = 0$, să se calculeze suma

$$\sum_{k=1}^{3p} \begin{pmatrix} \omega^k & \omega^{2k} & \omega^{3k} \\ \omega^{3k} & \omega^k & \omega^{2k} \end{pmatrix}$$